

Tunadalskyrkan 14 05 25

Bön

1 Kung 3:15-14, Rom 8:24-27, Matt 6:5-8, Ps 13

Livet består av många ingredienser. Det är olika sidor men hänger ändå ihop med att vara människa. Vi möter sådant som skapar frågetecken, hur varför, en del är självförvållat, annat ligger utanför vår kontroll. Vi möter det som skapar glädje, som gör att allting känns lättare och vi kan glädjas både ensam och tillsammans. Vi möter varandra, samtalar, delar både glädje och sorg, men det kan också handla om kontakten med det gudomliga, i bibelläsning och bön, det vi kan kalla för relationer. I allt detta kan det finnas ett virrvarr av känslor och tankar- ibland lätta att hantera, ibland svårare att behärska.

Dagens tema i kyrkoåret handlar om bön, och det finns fyra olika texter föreslagna för söndagen, texter som sins emellan är väldigt olika, men som tillsammans ger olika infallsvinklar på vad bön är, och som hänger ihop med de olika sidorna av vad det är att vara människa.

Vi kan ha olika bilder av vad bön är, och egentligen finns det inget som säger att det ena är mer rätt än det andra, eftersom man kan tänka på så många sätt och det finns så många olika sammanhang i bibeln som berör temat. Men det gemensamma är att det handlar om en relation med Jesus, med vår frälsare, broder, räddare och där vi både kan tala och lyssna, där vi kan få komma med alla våra önskningsar och också se hur han svarar på olika sätt. Ibland snabbt, ibland långsamt, men där det hela tiden handlar om en dialog. Vi kan ha olika lätt eller svårt att uppfatta hans röst. En del hör direkta tilltal, gör det eller det, gå dit eller dit, andra kan förnimma en tanke, andra kan utmanas av bibelord som blir ett tilltal. Han vill ge oss av sin kärlek, sin glädje, sin frid, sin salighet – d v s en glädje i att han finns där i oss och kan ge av sig själv, oberoende av yttre omständigheter.

Bibeln väjer inte för de jobbiga sidorna av att vara människa. Inte minst i psaltaren finns många uttryck för de negativa känslorna och ifrågasättandena. I den psaltarpsalm som är föreslagen för bönsöndagen säger kung David *"Hur länge ska du glömma mig, Herre, hur länge ska du dölja ditt ansikte? Hur länge skall tankarna*

mala, mitt hjärta ängslas dag efter dag. Och det här är ju också en slags bön, att helt enkelt tala om för Herren: så här känner jag och tänker jag idag, för Gud tål ju också det som är svårt. Och det kan vara oerhört befriande att faktiskt få säga som det är, utan att behöva dölja någonting som vi så lätt gör för varandra. För det som kan formuleras är ju lättare att handskas med, än det som bara snurrar runt, runt i vår tanke. Och i psalmen kommer David ändå fram till en slags tillit: *Jag litar på din godhet, mitt hjärta skall jubla över din hjälp, Jag vill sjunga till Herrens ära, ty han är god mot mig.*

Mitt i det svåra finns en förtröstan även om man inte kan se en direkt lösning, och det en av bönen möjligheter och tillgångar. Kung David hade en son som hette Salomo, och vi minns honom för hans stora vishet. Han skrev många av de uttryck vi har i ordspråksboken, han kunde skipa rättvisa på ett sätt som inte många kunde. Men i texten från 1 kungaboken möter vi honom innan han börjar utöva sin vishet. Han är en ung man, har fått bli kung efter sin far och står där med skälvande ben, ung och oerfaren och vet inte riktigt hur han ska gå vidare. Nu var ju hans utgångspunkt speciell, men jag tror att vi känner igen oss i situationen. Det kan vara något nytt omkring oss, vi är osäkra, vi vet inte hur vi ska hantera livet omkring oss. Och sådana situationer kommer vi i livet igenom.

Salomo hade en dialog med Gud vid det här tillfället, och Gud sa: be om vad du vill och du ska få det. Undrar vad vi skulle bett om om vi fått den frågan. Be om vad du vill... Salomo ber inte om det yttre utan om vishet, om att få ett lyhört sinne, om att kunna skipa rätt och skilja mellan gott och ont. Och texten berättar: Denna bön behagade Herren, och lovar Salomo att göra honom visare och mer insiktsfull än någon annan har varit. Och så får han en bonus: *Också det du inte har bett om ger jag dig, rikedom och ära i alla dina dagar mer än vad någon kung har haft.* Och när vi läser uppräknningen av rikedomarna som finns bl a i 2 Krön 9 kan man se att det blev så.

Men, det fanns också ett villkor i det hela: Han skulle vandra efter Guds vägar och rätta sig efter hans bud och stadgar. Och så länge han gjorde det fungerade det, men i slutet av sitt liv gick han sin egen väg, och avföll från Guds väg, och tillbad andra gudar, och förlorade sin kungavärdighet.

Mitt i våra frågetecken, när vi står där och inte vet, får vi liksom Salomo be om vishet och möjlighet att förstå, så att våra frågetecken istället blir utropstecken. Jakob skriver i sitt brev (1:5): *Om någon av er brister i vishet skall han be till Gud som ger åt alla utan förbehåll eller förebråelser och han skall få bad han ber om.* Tänk vilken möjlighet. Åtminstone jag kommer ofta i sådana situationer, när jag inte riktigt förstår vad som är rätt eller fel, och då är det en trygghet att få be om vishet, även om det inte alltid visar sig på en gång. Någon säger så här: Vishet innebär inte i första hand kunskap om sanningen även om det förvisso ingår. Vishet är skickligheten i att leva. Enligt traditionen kallades Jakob för "farbror kamelknä" på grund av de tjocka valkar han hade fått på knäna efter att ha bett så flitigt under alla år. Bönen lade grunden till hans vishet. Bön är **alltid** grunden till vishet.

I Kol 1;9 skriver Paulus *Vår bön är att ni skall fyllas av kunskap om Guds vilja, men all andlig vishet och insikt.* Visheten handlar inte bara om det yttre, om att vi ska hitta rätt, utan också om att mer och mer förstå vem han är, och allt vad han har gett oss.

Och då är bön – den tid vi tillbringar tillsammans med honom en av möjligheterna att förstå mer, och då kan också bibelordet öppnas för oss på nya sätt, undan för undan.

Och då kommer vi in på evangelietexten där Jesus säger att vi inte ska bli bönhörda för våra många ords skull, utan för att vi har en relation till honom. På Jesus tid, så stod många av fariséerna i gathörnen och bad och ropade och hade nästan som små egna shower där de som kunde prata bäst och mest och längst var de som vann folkets beundran, och det blev nästan som en tävling ibland dem. Det här går Jesus emot, inte undra på att han kunde bli ifrågasatt när han själv ifrågasatte så mycket. Nu har vi inte så mycket av det i vårt land, det är sällan någon står och ber i ett gathörn, däremot kan det förekomma annan propaganda, men bönen får aldrig vara för människornas skull utan för Guds skull, och därför är det bättre att gå in i sin kammare, ostörd och utan att behöva tänka på vad de andra ska tycka. Men när vi träffas till gudstjänst och bönesamlingar ska det självklart också vara gemensam bön, men då handlar det inte om att bli sedd utan om att tillsammans komma inför Herren, tillsammans be om hans hjälp och stöd, tillsammans lovsjunga och ära honom.

Men varför ska vi be? I evangelietexten sägs det att *er fader vet vad ni behöver innan ni har bett honom om det*. Han vet, men vi vet inte, och hur skulle vi kunna se bönesvar om vi inte ber om det? Då blir det ju bara någonting som händer. Det är ju en sådan glädje att märka att det vi bett om får ett svar, tex att det ordnar sig med jobb, med bostäder, att omständigheter läggs till rätta på oanade sätt. Och en relation utan att man pratar med varandra blir inte mycket till relation.

I en bibelkommentar sägs det: Det finns några saker man bara kan få om man ber om det: syndernas förlåtelse, frid med Gud, glädjen i Gud. Där handlar det om att jag uttrycker min vilja och tar emot av det han vill ge.

Men hur ska man egentligen be? om vad ska man be? hur vet jag att det jag ber är enligt Guds vilja? Egentligen kan vi inte veta det. Vi har ledtrådar i bibeln om Guds allmänna vilja, att Gud vill att alla människor ska bli frälsta, alltså kan vi be om människors frälsning, vi har löftet om andens gåvor, alltså kan vi be att få del av andens gåvor osv osv, men vi har fått en fantastisk gåva i Romarbrevet, dagens sista text: *Vi vet ju inte hur vår bön egentligen bör vara, men Anden vädjar för oss med rop utan ord, och hans som utforskar våra hjärtan vet vad Anden menar, eftersom Anden vädjar för de heliga så som Gud vill*. Jag vill gärna läsa samma sammanhang ur "the message" en slags tolkning av bibelordet: Guds ande står vid vår sida och hjälper oss vidare- Det spelar ingen roll om vi inte vet hur vi ska be, eller vad vi ska säga när vi ber. Han ber i oss och för oss, av våra suckar och stönanden gör han böner. Han känner oss mycket bättre än vi själva, vet att vi är som havande och ser till att vi alltid är i Guds närhet. Därför kan vi vara säkra på att det kommer något gott ur minsta småsak vi gör i våra liv av kärlek till Gud.

Anden för vår talan inför Fadern, och omvandlar på något sätt våra ord och försök till böner, så att det läggs till rätta. Och inte nog med att Anden för vår talan, vi har också en förebedjare, Jesus själv: Rom 8:34 *Kristus sitter på Guds högra sida och vädjar för oss*. 1 Joh 2:1 *Om någon syndar har vi en som för vår talan, inför Fadern, Jesus Kristus som är rättfärdig*. Hebr 7:25 *Så kan han också nu och för all framtid rädda dem som nalkas Gud genom honom, eftersom han alltid lever och kan vädja för dem*.

Hela gudomligheten finns med när vi ber! Vilket sammanhang vi är insatta i. Det är inte bara ord, vilka som helst, utan ett livssammanhang som drar in oss alla, oavsett vilket sätt vi ber på, hur högljudda vi är, hur lågmälda vi är, hur mycket känslor vi uttrycker, hur svårt vi än har att sätta ord på det vi vill.

Han har uppmanat oss att be, vårt ansvar är att göra det, enskilt, tillsammans i lovprisning, tillbedjan, förbön, genom att lägga fram våra önskningar, genom att lyssna till vad han vill säga oss, genom tacksägelse. Och då säger Paulus skall Guds frid som är mera värd än allt vi tänker ge våra hjärtan och våra tankar skydd i Kristus Jesus.

AMEN